

MALI PRIJATELJ

DONA TART

Preveo
Nenad Dropulić

Laguna

Naslov originala

Donna Tartt

THE LITTLE FRIEND

Copyright © 2002 by Donna Tartt

Za Nila

Translation Copyright © 2006 za srpsko izdanje, LAGUNA

This translation published by arrangement with Alfred A.
Knopf, a division of Random House, Inc.

Najskromnije znanje stečeno o najvišim stvarima poželjnije je od najpotpunijeg znanja o manje važnim stvarima.

SVETI TOMA AKVINSKI
SUMMA THEOLOGICA I, 1, 5 AD 1

Dame i gospodo, na rukama imam zaključane lisice koje su britanski mehaničari pravili pet godina. Ne znam hoću li ih se osloboditi, ali vas uveravam da ću dati sve od sebe.

HARI HUDINI, LONDONSKI HIPODROM,
DAN SVETOG PATRIKA 1904.

Sadržaj

Prolog	11
Prvo poglavlje	Mrtva mačka 25
Drugo poglavlje	Kos 67
Treće poglavlje	Bilijarska sala..... 143
Četvrto poglavlje	Misija 237
Peto poglavlje	Crvene rukavice 291
Šesto poglavlje	Sahrana..... 337
Sedmo poglavlje	Toranj..... 401

PROLOG

Šarlota Kliv će do kraja života kriviti sebe za smrt svoga sina zato što je odlučila da svečani obed na Majčin dan bude u šest po podne, posle crkve, umesto u podne, kako je kod Klivovih bio običaj. Stariji članovi porodice Kliv izrazili su nezadovoljstvo novim planom; iako se ono zasnivalo uglavnom na sumnji prema novotarijama, na načelu, Šarlota je smatrala da je trebalo da obrati više pažnje na tiho gundanje, na taj mali ali zlokobni nagoveštaj onoga što će se dogoditi, na upozorenje koje je, iako skriveno čak i s ove tačke gledišta, možda bilo onoliko jasno koliko se čovek može nadati u ovom životu.

Iako su Klivovi voleli da prepričavaju među sobom čak i najnevažnije događaje iz prošlosti svoje porodice – ponavljajući reči doslovno, sa stilizovanim pripovedačkim i besedničkim prekidima, čitave prizore sa samrtničkih postelja koji su se odigrali stotinama godina ranije – o užasnim događajima nikad se nije raspravljalo na Majčin dan. O tome se nije razgovaralo čak ni u potajnim dvočlanim grupama, nastalim za vreme dugih putovanja automobilom ili u kuhinjama zbog nesanice, i to je bilo neobično jer su kroz te porodične razgovore Klivovi razumevali svet. Čak i najsurovije i slučajne nesreće – smrt u požaru jednog deteta, Šarlotinog rođaka; nesreća u lovu u kojoj je Šarlotin ujak poginuo kao osnovac – neprestano su se prepričavale u porodici; bakin blagi i majčin strogi glas skladno su se uklapali s dedinim baritonom i blebetanjem tetaka, a izvesna ulepšavanja koja su smišljali smeliji solisti hor je željno prihvatao i razrađivao sve dok najzad, zajedničkim naporom, svi ne završe jednoglasno u pesmi koju će svi upamtiti i nadalje stalno zajednički ponavljati, u pesmi koja će polako nagrizzati pamćenje i zauzeti mesto istine; ljutiti vatrogasac, ne uspevši da oživi maleno telo, polako će se preobraziti u rasplakanog vatrogasca; mrzovoljni ptičar, nedeljama rastrojen zbog smrti svog

gospodara, pojavice se u porodičnoj legendi kao bolom satrvena Kvini što neumorno traga po kući za svojim voljenim i neutešno zavija u štenari po celu noć, Kvini koja radosno lajući iskazuje dobrodošlicu kad god joj mili duh pride u dvorištu, duh koga samo ona može da vidi. „Psi vide ono što mi ne možemo videti“, izgovarala bi Šarlotina tetka Tat na odgovarajućem mestu u priči. Ona je bila pomalo mistik i duh je bio njena tvorevina.

Ali, Robin, njihov mili mali Robs. Više od deset godina kasnije, njegova smrt ostala je neprebolna; nije bilo ulepšavanja pojedinosti, ta strahota nije podvrgnuta prepravci ni poboljšanju pomoću bilo kakvih pripovedačkih sredstava koje su Klivovi poznavali. A pošto je voljna amnezija sprečavala da se Robinova smrt prevedu na taj slatki stari porodični jezik kojim su čak i najgorče tajne dobijale utešan, razumljiv oblik, sećanja na taj događaj ostala su haotična i istrzana, sjajne krhotine noćne more koja oživljava na miris glicinije, škripu tanje konopca za rublje, izvestan olujni sjaj prolećne svetlosti.

Ponekad su ovi živi bleskovi sećanja nalikovali na deliče ružnog sna, kao da se ništa od toga zapravo nije ni dogodilo. Pa ipak, u mnogo čemu, činilo se kao da je to bio jedini stvarni događaj u Šarlotinom životu.

Jedina pripovest koju je uspevala da nametne ovom neredu slika bila je priča rituala, neizmenjena od njenog detinjstva, okvir porodičnih okupljanja. Ali čak i to je bilo od neznatne pomoći. Postupak je te godine bio odbačen, na kućna pravila niko se nije obazirao. Sve je, gledano iz sadašnjeg trenutka, bilo putokaz za propast. Večera se nije održala u kući njenog dede, kao obično, nego u njenoj. Buketi orhideja umesto uobičajenih ružinih pupoljaka. Pileći kroketi – svima su se dopali, Ajda Ru ih je odlično spremila, Klivovi su ih jeli na rođendanskim večerama i za Badnje večerice – ali za Majčin dan se, koliko su svi pamtili, nikada nije služilo ništa drugo osim graška, kukuruznog pudinga i šunke.

Olujno svetlučavo prolećno veče; niski mrljavi oblaci i zlatna svetlost, travnjak posut maslačkom i cvetovima luka. Vazduh miriše sveže i napeto, kao pred kišu. Smeh i razgovor u kući, svađalački glas Šarlotine stare tetke Libi za trenutak se diže, prodoran i molećiv: „Dakle, nikad nisam učinila tako nešto, Adelaida, nikad u životu nisam ništa slično učinila!“ Svi Klivovi voleli su da zadirkuju tetku Libi. Bila je usedelica i plašila se svega, pasa, oluje, voćnih kolača umešenih s rumom, pčela, crnaca, policije. Snažan vetar drmusao

je konopac za rublje i povijao visoki korov po praznom placu preko puta. Vrata s mrežom su se zalupila. Robin je istrčao napolje, vrišteći od smeha zbog vica koji mu je baka ispričala („Zašto se poštar kasno vratio kući? Morao je da oda poslednju poštu!“), preskačući sve po dva stepenika.

Trebalo je da makar neko bude napolju i pazi na bebu. Harijet još nije imala ni godinu dana, punačka, ozbiljna beba guste crne kose koja nikada nije plakala. Bila je na stazi pred kućom, privezana u prenosivoj ljušci što se njiše napred-nazad kad je gurnete. Njena četvorogodišnja sestra Alison mirno se igrala na stepeništu s Robinovim mačkom Vinijem. Za razliku od Robina, koji je u tim godinama brbljao, neprestano i urnebesno smešno, škripavim glasićem, i valjao se po tlu smejući se sopstvenim šalama, Alison je bila sramežljiva i plaha; plakala je kad bi neko pokušao da je nauči abecedi, a njena baka (koja nije trpela takvo ponašanje) na nju je obraćala malo pažnje.

Tetka Tat bila je napolju ranije, i igrala se s bebom. Sama Šarlota, trčeći tamo-amo između kuhinje i trpezarije, nekoliko puta je proturila glavu napolje, ali nije naročito motrila jer je Ajda Ru, služavka (koja je odlučila da ranije započne s pranjem rublja, što je obično obavljala ponedeljkom), ulazila i izlazila iz kuće kačeći rublje na konopac. Šarlota je to dalo lažnu sigurnost, jer je Ajda, uobičajenim danom za pranje, ponedeljkom, uvek bila u dometu glasa, bilo da je u dvorištu ili kod mašine za pranje na zadnjem tremu, pa je bilo potpuno bezbedno ostaviti mališane napolju. Ali Ajda je tog dana žurila, kobno je žurila, morala je da posluži društvo i da pazi na rernu kao i na bebu, a bila je i zlovoljna jer je nedeljom obično išla kući ranije, u jedan, pa ne samo da će njen muž, Čarli T., morati sam sebi da spravi obrok nego će i ona, Ajda Ru, propustiti službu u crkvi. Tražila je da donese radio u kuhinju kako bi makar mogla da sluša gospel muziku iz Klarksdejla. Smrknuto je tumarala po kuhinji, odevena u crnu haljinu i s pripasanom belom kećeljom, dok je radio prkosno grmeo, sipala ledeni čaj u visoke čaše, a čiste košulje na konopcu su lepršale, trzale se i dizale ruke očajavajući zbog nastupajuće kiše.

I Robinova baka bila je na tremu u nekom trenutku; to je bilo sasvim izvesno jer su je videli kako fotografše. U porodici Kliv nije bilo mnogo muškaraca, pa su odlučni, muški poslovi kao što su potkresivanje stabala, opravke po kući, odvoženje starih u kupovinu i u crkvu, uglavnom padali njoj u deo. Ona je sve to obavljala veselo, s čvrstim samopouzdanjem kom su se njene krotkije sestre čudile. Nijedna

od njih nije znala ni auto da vozi, a sirota tetka Libi toliko se plašila uređaja i mehaničkih aparata svih vrsta da je plakala kad bi morala da uključi plinsku grejalicu ili zameni sijalicu. Iako ih je fotoaparatar zanimao, pribijavale su ga se i divile se nehajnoj smelosti s kojom je njihova sestra rukovala tom muževnom napravom koja je zahtevala punjenje, usmeravanje i nišanje kao puška. „Pogledajte Edit“, govore su posmatrajući je kako vešto poput profesionalca premotava film ili izoštrava sliku. „Nema toga što Edit ne ume.“

U porodici je vladalo opšte mišljenje da Edit, uprkos raznovrsnim i zadivljujućim veštinama, ne ume s decom. Bila je gorda i nestrpljiva, a njeno ponašanje nije podsticalo toplinu; Šarlota, njeno jedino dete, uvek je kod tetaka (naročito kod Libi) tražila utehu, nežnost i ohrabrenje. Dok je Harijet, beba, tek trebalo da pokaže koga više voli, Alison se užasavala bakinih energičnih pokušaja da prekine njenu ćutljivost, i plakala je kad bi je odveli da prenoći u njenoj kući. Ali, oh, kako je Šarlotina majka volela Robina, i kakvom joj je ljubavlju on uzvraćao! Ona – dostojanstvena sredovečna dama – igrala se šuge s njim po dvorištu, hvatala mu u svom vrtu zmije i paukove da se s njima igra, učila ga šaljivim pesmicama koje je slušala od vojnika dok je bila bolničarka u Drugom svetskom ratu:

*Upoznao sam jednu lepu ženu
Imala je nogu drvenu*

i koje je on pevao s njom svojim hrapavim slatkim glasićem.

EdiEdiEdiEdiEdi! Čak i njeni otac i sestre zvali su je Edit, ali Edi je bilo ime kojim ju je on krstio tek što je progovorio, ludo trčeći po travnjaku i vrišteći od oduševljenja. Jednom, kad je imao četiri godine, Robin ju je, sasvim ozbiljno, nazvao *starom curom*. „Jadna stara curo“, rekao je, ozbiljan poput sove, tapšući je po čelu malenom pegavom rukom. Šarlota se ne bi ni u snu usudila da se tako prisno obrati svojoj oštroj, zvaničnoj majci, svakako ne dok ova leži u spavaćoj sobi s glavoboljom, ali ovaj događaj silno je razvedrio Edi i postao jedna od njenih omiljenih priča. Kad se on rodio, bila je već seda, ali u mladosti kosa joj je bila poput bakarnog novčića, kao i Robinova. *Za rusogrljog crvendaća* ili *Za mog crvendaća*,* pisala je na karticama

* Crvendać se na engleskom kaže *robin*. (Prim. prev.)

na njegovim rođendanskim i božićnim poklonima. *S ljubavlju, tvoja jadna stara cura.*

EdiEdiEdiEdiEdi! Imao je devet godina, ali ovo je već postalo porodična šala, taj njegov tradicionalni pozdrav, njegova ljubavna pesma njoj; pevao ju je po dvorištu, kao i uvek, kad je izašla tog popodneva na trem i videla ga poslednji put.

„Dođi da poljubiš staru curu!“, doviknula mu je. Iako je obično voleo da se slika, ponekad bi postajao mušičav – pojavljivao se na fotografijama kao crvenokosa mrlja oštarih laktova i kolena što se otima da pobegne – i kad je opazio aparat oko Edinog vrata, počeo je da štuca od smeha.

„Vraćaj se ovamo, razbojniče!“, viknula je i zatim nagonski podigla aparat i ipak ga snimila. To je ostala njegova poslednja fotografija. Neizostrena. Prostrani ravni travnjak isečen malko ukoso, s belom ogradom i ostrim lebdećim sjajem žbuna gardenija u prednjem planu, uz ivicu trema. Sumračno, olujno vlažno nebo, talasasto olovnoplavo i indigo, uzavreli oblaci išarani zracima svetla. U uglu fotografije nejasna Robinova senka, leđima je okrenut posmatraču, trči preko magličastog travnjaka u susret svojoj smrti koja stoji i čeka ga – gotovo vidljiva – u tami iza stabla tupela.

Nekoliko dana kasnije, dok je ležala u sobi iza zatvorenih šalona, jedna misao zatreperila je Šarloti u glavi kroz izmaglicu od lekova. Kad god je Robin nekuda išao – u školu, kod druga, kod Edi da provede popodne s njom – uvek mu je bilo važno da se oprost, nežno, i često veoma dugotrajno i zvanično. Pamtila je hiljade ceduljica s porukama koje je napisao, poljupce poslane kroz prozor, njegovu ručicu kako leprša gore-dole sa zadnjeg sedišta automobila; *do viđenja, do viđenja!* Kad je bio mali, naučio je da kaže *do viđenja* mnogo pre nego *zdravo*; tako je pozdravljao ljude i kad dolazi i kad odlazi. Šarloti se činilo posebno svirepim što ovog puta nje bilo *do viđenja*. Bila je toliko potresena da se nije jasno sećala poslednjih reči koje je razmenila s Robinom, čak ni kada ga je poslednji put videla, a trebalo joj je nešto konkretno, neka sitna poslednja uspomena da je uhvati za ruku i pođe s njom – sada slepom, nesigurnog koraka – kroz iznenadno nastalu pustoš postojanja što se pruža pred njom od sadašnjeg trenutka do kraja njenog života. Poluluda od bola i nesаницe, blebetala je i blebetala Libi (tetka Libi ju je provela kroz te dane, sa svojim

hladnim oblozima i aspicima, Libi, koja je noći i noći probdela pored nje, Libi, koja je nije ostavljala, Libi, koja ju je spasla), jer ni muž ni bilo ko drugi nije mogao da joj pruži ni najmanju utehu; iako njena rođena majka Edi (koja je naizgled „sve dobro podnosila“) nije izmenila ni navike ni pojavu, nikada neće ponovo biti ona stara. Bol ju je pretvorio u kamen. To je bilo strašno gledati. „Diži se iz tog kreveta, Šarlota!“ vikala je otvarajući šalone, „hajde, popij malo kafe, očetkaj kosu, ne možeš doveka da ležiš tako“; čak i naivna stara Libi ponekad bi zadrhtala od sjajnog ledenog Editinog pogleda kad bi se ova okrenula od prozora da pogleda svoju kći, nepomičnu u zamračenoj spavaćoj sobi; žestoka, nemilosrdna poput Arkturusa.

„Život ide dalje.“ To je bila jedna od omiljenih Edinih izreka. Bila je to laž. Tih dana Šarlota se i dalje budila u lekovima natopljenom delirijumu da probudi mrtvog sina za školu, još se trzala pet-šest puta u toku noći i vikala njegovo ime. A ponekad je, za trenutak-dva, verovala da je Robin gore na spratu i da je sve bio samo ružan san. Ali kad bi joj se oči privikle na tamu i videle užasni nered očajanja (papirne maramice, bočice od lekova, latice uvelog cveća) razbacan po stolu, ponovo bi zajecala – iako je plakala dok je grudni koš nije zaboleo – jer Robin nije gore, niti je negde otkuda će se ikada vratiti.

Zadenuo je karte u paoce svog bicikla. Iako to nije shvatala dok je bio živ, po tom čegrtanju opažala je njegove dolaske i odlaske. Neko dete u susedstvu vozilo je bicikl koji je zvučao baš kao Robinov, i svaki put kad bi ga čula u daljini, srce bi joj poskočilo za jedan veličanstveni, neverovatni, izuzetno okrutni trenutak.

Da li ju je dozivao? Uništavalo joj je dušu da misli na njegove poslednje trenutke, pa ipak nije mogla da misli ni na šta drugo. Kako je trajalo? Da li je patio? Po čitav dan zurila je u tavanicu spavaće sobe i senke što klize preko nje, onda je ležala budna i zurila u tami u sjaj svetlećih brojki na časovniku.

„Nikome na svetu nećeš pomoći tako što ćeš po ceo dan da ležiš i plačeš“, rekla je Edi oštro. „Biće ti mnogo bolje ako se obučeš i odeš kod frizera.“

U snovima je bio dalek, neuhvatljiv, skrivao je nešto. Žudela je za jednom njegovom reči, ali nikad je nije gledao u oči, uvek je ćutao. Libi joj je, tokom najgorih dana, neprestano nešto mrmljala, nešto što Šarlota nije razumela. *Nije nikada ni trebalo da ga imamo, mila. Nije trebalo da bude naš. Srećni smo što smo ga ovoliko imali.*

I to je bila misao koja se rodila Šarloti u glavi, kroz maglu narkotika, tog vrelog jutra u zamračenoj sobi. Da je ono što joj je Libi govorila istina. I da je, na neki neobičan način, još otkako je bio beba, Robin celog života pokušavao da se oprostí od nje.

Edi ga je poslednja videla. Posle toga sve je bilo nejasno. Dok je porodica razgovarala u dnevnoj sobi – sve duža ćutanja, svi ljubazno gledaju naokolo čekajući poziv za sto – Šarlota je klečeći tražila po trpezarijskoj komodi svoje najbolje salvete od lanenog platna (ušla je i zatekla na stolu svakodnevnne, pamučne; Ajda je – tipično za nju – tvrdila da nikad nije čula ni za šta drugo, rekla je da su ove karirane salvete jedine koje je uspela da nađe). Šarlota je upravo bila našla najbolje salvete i spremila se da pozove Ajdu (*vidiš? tamo su gde sam i rekla da jesu*) kad ju je odjednom obuzelo osećanje da nešto nije u redu.

Beba. To je nagonski prvo pomislila. Skočila je na noge, ispustila salvete na tepih, i istrčala na trem.

Ali Harijet je bila dobro. Još privezana na ljuljašci, posmatrala je majku krupnim ozbiljnim očima. Alison je sedela na stazi i sisala palac. Njihala se napred-nazad, stvarajući zvuk nalik na brujanje osinjaka, očigledno nepovređena, ali Šarlota je videla da je devojičica plakala.

Šta je bilo?, upitala je Šarlota. Jesi li se udarila?

Ali Alison je, i dalje s palcem u ustima, odrečno odmahнула glavom.

Krajičkom oka Šarlota je videla blesak pokreta na ivici dvorišta – Robin? Ali kad je podigla pogled, tamo nije bilo nikoga.

Jesi li sigurna?, upitala je Alison. Da te nije maca ogrebala?

Alison je odmahнула glavom. Šarlota je kleknula i brzo je pregledala; nema čvoruga, nema modrica. Mačke nije bilo nigde.

Još puna zebnje, Šarlota je poljubila Alison u čelo i povelala je u kuću („Idi vidi šta radi Ajda u kuhinji, dušo“), a onda se vratila kod bebe. I pre su je hvatali ovakvi snoliki naleti panike, obično usred noći, uvek kad je neko dete bilo mlađe od šest meseci, budila se iz čvrstog sna, skakala iz postelje i jurila do kolenke. Ali Alison se nije povredila, i beba je bila dobro... Vratila se u dnevnu sobu, dala Harijet tetki Adelaidi, kupila salvete s trpezarijskog tepiha i – još napola kao mesečarka, nije znala zašto – otišla u kuhinju da uzme teglu s kajisijama za bebu.

Njen muž Diks rekao im je da ga ne čekaju na večeru. Bio je otišao u lov na patke. To je bilo sasvim u redu. Kad nije u banci, Diks je obično bio ili u lovu ili kod svoje majke. Gurnula je kuhinjska vrata i dovukla šamlicu da dohvati bebine kajsije iz plakara. Ajda Ru, nisko sagnuta, vadila je pleh s kiflicama iz rerne. *Bog*, pevao je pucketavi crnački glas iz tranzistora, *Bog se nikad ne menja*.

Ta muzika. Progonila je Šarlotu, mada ona o tome nikome ništa nije govorila. Da Ajda nije toliko pojačala tu galamu, možda bi čuli šta se dešava u dvorištu, možda bi shvatili da nešto nije u redu. S druge strane (prevrće se noću po krevetu, pokušava neumorno da isprati događaje do mogućeg Uzroka) upravo je ona naterala pobožnu Ajdu da radi u nedelju. *Praznuj nedelju*. Jehova je u Starom zavetu kažnjavao ljude za mnogo manje.

Ove kiflice su skoro gotove, rekla je Ajda Ru ponovo se saginjući ispred rerne.

Ajda, ja ću ih izneti. Mislim da će kiša. Unesi rublje, molim te, i zovi Robina na večeru.

Kad je Ajda – namrgođena i ukručena – vukući se ušla natrag s hrpom rublja u naručju, rekla je: Neće da dođe.

Reci mu da se pojavi ovog trenutka.

Ne znam gde je. Zvala sam ga deset puta.

Možda je preko puta.

Ajda je spustila košulje u korpu za peglanje. Letnja vrata su se zalupila. *Robine*, čula ju je Šarlota kako viče. *Dolazi ovamo ili ću te išibati po nogama*.

A onda opet, *Robine!*

Ali Robin nije došao.

O, za ime sveta, rekla je Šarlota brišući ruke kuhinjskom krpom, a onda je izašla u dvorište.

Kad je izašla shvatila je, uz laku zebnju, više ljuta nego bilo šta drugo, da nema pojma gde da ga traži. Njegov bicikl stajao je naslonjen na trem. Znao je da ne treba da odluta pred večeru, naročito kad imaju goste.

Robine!, pozvala ga je. Gde li se sakrio? U susedstvu nije bilo dece njegovih godina, i mada su s vremena na vreme neka neuredna deca – crna i bela – znala da dolutaju s reke na široke, hrastovima zasenjene pločnike Ulice Džordž, sada nije videla nijedno. Ajda mu je branila da se igra s njima iako se on ipak igrao. Najmanji su izazivali sažaljenje, s onim svojim odranim kolenima i prljavim nogama; iako ih je

Ajda grubo terala iz dvorišta, Šarlota im je, kad joj omekša srce, davala novčiće ili limunadu. Ali kad dođu stariji – oni od trinaest ili četrnaest godina – rado se povlačila u kuću i puštala Ajdu da bude gruba koliko hoće i tera ih. Gađali su pse iz vazdušnih pušaka, krali ljudima stvari s verandi, psovali su i jurcali ulicama do kasno u noć.

Ajda je rekla: neki od onih bednih dečaka protrčali su malopre ulicom.

Kad kaže bedni, Ajda misli na bele. Ajda je mrzela siromašnu belu decu i krivila ih je s pristrasnom žestinom za sve nestašluke u dvorištu, čak i za one za koje je Šarlota znala da s njima ne mogu imati nikakve veze.

Je li Robin bio s njima?, upitala je Šarlota.

Ne.

Gde su sada?

Oterala sam ih.

Kuda?

Tamo prema depou.

Prva suseda, stara gospođa Fauntin, u belom džemperu i s harlekin-skim naočarima, izašla je u svoje dvorište da vidi šta se dešava. Tik uz nju išla je njena otrcana pudlica Miki, na koju je smešno ličila – šiljat nos, krute sede kovrdže, sumnjičavo isturena brada.

Pa, viknula je veselo. Imate veliko društvo?

Samo porodica, doviknula joj je Šarlota osmatrajući sve tamniji horizont iza Ulice Načez, gde su se železničke šine ravno pružale u daljinu. Trebalo je da pozove gospođu Fauntin na večeru. Gospođa Fauntin bila je udovica, a jedini sin poginuo joj je u Korejskom ratu, ali je mnogo zvocala i nemilosrdno zabadala nos u tuđa posla. Gospodin Fauntin, vlasnik radnje za hemijsko čišćenje, umro je prilično mlad, a ljudi su se šalili da ga je ona svojim jezikom oterala u grob.

Šta je?, upitala je gospođa Fauntin.

Da niste možda videli Robina?

Nisam. Celo popodne sam čistila tavan. Znam da izgledam strašno. Vidite li koliko sam smeća izbacila? Znam da đubretari dolaze tek u utorak i ne volim da ga tek tako ostavim na ulici, ali ne znam šta drugo da uradim. Gde je Robin pobjegao? Zar ne možete da ga pronađete?

Sigurna sam da nije otišao daleko, rekla je Šarlota i izašla da pogleda niz ulicu. Ali, vreme je večeri.

Diže se oluja, rekla je Ajda Ru piljeći u nebo.

Ne mislite valjda da je upao u ribnjak, je li?, uplašeno upita gospođa Fauntin. Uvek se plašim da će neka beba upasti tamo.

Taj ribnjak nije ni pola metra dubok, rekla je Šarlota, ali se ipak okrenula i pošla ka zadnjem dvorištu.

Edi je izašla na verandu. Nešto nije u redu?, upitala je.

Nije pozadi, viknula je Ajda Ru. Već sam gledala.

Dok je prolazila pored otvorenog kuhinjskog prozora, Šarlota je čula Ajdin program gospela:

Nežno i blago Isus doziva

Doziva tebe i mene.

Vidiš, kraj kapije čeka i motri...

Dvorište iza kuće bilo je pusto. Vrata kolibe za alat stajala su širom otvorena; prazno. Ljigava zelena skrama plivala je nedirnuta po jezer-cetu za zlatne ribice. Kad je Šarlota podigla pogled, iskidana žica munje prostrelila je crne oblake.

Gospođa Fauntin videla ga je prva. Šarlota se od vriska ukopala u mestu. Okrenula se i potrčala natrag, brzo, brzo, ne dovoljno brzo – potmula grmljavina tutnjala je u daljini, sve je bilo čudno osvetlje-no pod olujnim nebom, tlo se podizalo k njoj dok su joj se potpetice zabadale u blatnjavu zemlju, hor je još negde pevao, a iznenadni sna-žni vetar, hladan od nadolazeće kiše, duvao je kroz krošnje hrastova kao da lepeću ogromna krila, travnjak se podizao, zelen kao žuč, nadi-mao se oko nje poput mora dok je posrtala, obnevidela i prestravljena, prema onome za šta je znala – jer sve je čula, baš sve, iz krika gospo-đe Fauntin – da je ono najgore.

Gde je bila Ajda kad je Šarlota stigla tamo? Gde je bila Edi? Šar-lota se sećala samo gospođe Fauntin, ruke sa zgužvanom papirnom maramicom pritisnute na usta i očiju, zakolutanih i divljih iza naoča-ra ukrašenih perlama; sećala se gospođe Fauntin, laveža pudlice i sna-žnog nezemaljskog vibrata Edinog krika, odzvanjao je istovremeno niotkuda, odnekud i odasvud.

Visio je svezan oko vrata za komad užeta prebačen preko niske gra-ne crnog stabla tupela koje je raslo blizu prerastle žive ograde od kaline između Šarlotine kuće i kuće gospođe Fauntin. I bio je mrtav. Vrhovi njegovih mlitavih teniskih patika njihali su se petnaest centimetara iznad trave. Mačak Vini pružio se po grani raširenih nogu i veštom

šapom igrao se Robinovom bakarnocrvenom kosom što se mrsila i blistala na povetarcu i koja je jedina na njemu i dalje bila prave boje.

Dođite kući, pevao je radijski hor melodično:

Dođite kući...

Vi umorni, dođite kući

Crni dim kuljao je kroz kuhinjski prozor. Pileći kroketi goreli su na šporetu. Bili su omiljeno jelo u porodici, ali posle tog dana više niko nije mogao da ih takne.